

Pitie alkoholu u vysokoškolákov v kontexte pohlavia, bývania a partnerského vzťahu

A. Janovská, O. Orosová, B. Gajdošová

Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach, Filozofická fakulta,
Katedra pedagogickej psychológie a psychológie zdravia)

(Príspevok podporený *Agentúrou pre podporu výskumu a vývoja*
na základe zmluvy č. *APVV-0253-11*
a grantovou agentúrou VEGA 1/1092/12)

Východiská:

- § Štúdium na vysokej škole - obdobie osamostatňovania sa, preberania života do vlastných rúk, odpútavania sa od starostlivosti ale aj kontroly rodiny.
- § veľmi prudká zmena v spôsobe života

Pravdepodobnosť výskytu užívania návykových látok v priebehu adolescencie narastá a vrchol dosahuje v období mladej dospelosti

(Hirchi, Gottfredson, 1994 in Voekl, Frone, 2000).

Prevalencia užívania alkoholu a problémov, ktoré sú s jeho užívaním spojené je u vysokoškolských študentov/tiek vyššia, ako u ich rovesníkov, ktorí na vysokej škole neštudujú

(Adámková, Vondráčková, Vacek, 2009).

- Vysokoškoláci sa vyznačujú sa osobitosťami, čo sa týka pitia alkoholu (Kachlík, 2005)
- Alkohol je obľúbenou návykovou látkou medzi vysokoškolákmi (Kolibáš, Novotný, Turček, 2008).

Súvislosti medzi užívaním alkoholu a pohlavím, bývaním a partnerským vzťahom

- Vyššia konzumácia alkoholu a viac problémov s tým spojených u mužov (Burešová, Vacek, 2012; Csémy, Hrachovinová, Krch, 2004; Dawson et al. 2007)
- Bývanie na internáte sa ukazuje byť rizikovejším ako bývanie s rodičmi (Godley, Kahn, Dennis et al., 2005 in Orosová et al., 2012 ; Dantzer et al., 2007; Weitzman et al., 2003)
- Fungujúci partnerský vzťah prispieva k redukcii pitia alkoholu (Silbereisen, Noack, von Eye, 1992 in Šebeňa, Mykolajczyk, Orosová, 2009; Fleming, White, Catalano, 2010)

Ciele výskumu

- Cieľom príspevku je analyzovať rozdiely v pití alkoholu u vysokoškolákov z hľadiska pohlavia, bývania a partnerského vzťahu

Výskumná vzorka

- Výskumnú vzorku tvorilo 243 vysokoškolákov z univerzít v Košiciach a Prešove.
- Ženy - 81,4%
- Priemerný vek respondentov - 20,84

Zber dát

- Respondenti sa zapojili do on-line zberu dát v rámci medzinárodnej štúdie SLiCE.
- Boli oslovení v univerzitných priestoroch a v prípade súhlasu s účasťou podpísali informovaný súhlas a zadali emailovú adresu.
- Následne poslaný internetový odkaz na dotazníkovú batériu

Metodiky – užívanie alkoholu

- **AUDIT** (Babor, Higgins-Biddle, Saunders a Monteiro, 2001)
- 10 položiek, ktoré sú zamerané na detekciu rizikového užívania alkoholu
- Subškály: konzumácia, symptómy závislosti, problémy spojené s užívaním alkoholu
(Celkové skóre: $\alpha = 0,803$)
- Celkové skóre 8 a viac je indikátorom rizikového pitia

Sociodemografické premenné

- pohlavie (muž; žena)
- bývanie s rodičmi, bývanie na private, bývanie na internáte
- partnerský vzťah - nemám partnerský vzťah, mám vzťah v trvaní do 1 roka, mám vzťah, ktorý trvá viac ako 1 rok.

Štatistické spracovanie dát:

- Deskriptívna štatistika
- Rozdielová neparametrická štatistika

- SPSS 21

VÝSLEDKY VÝSKUMU

Relatívna frekvencia v skupinách s nízkou, strednou a vysokou úrovňou rizikového užívania alkoholu

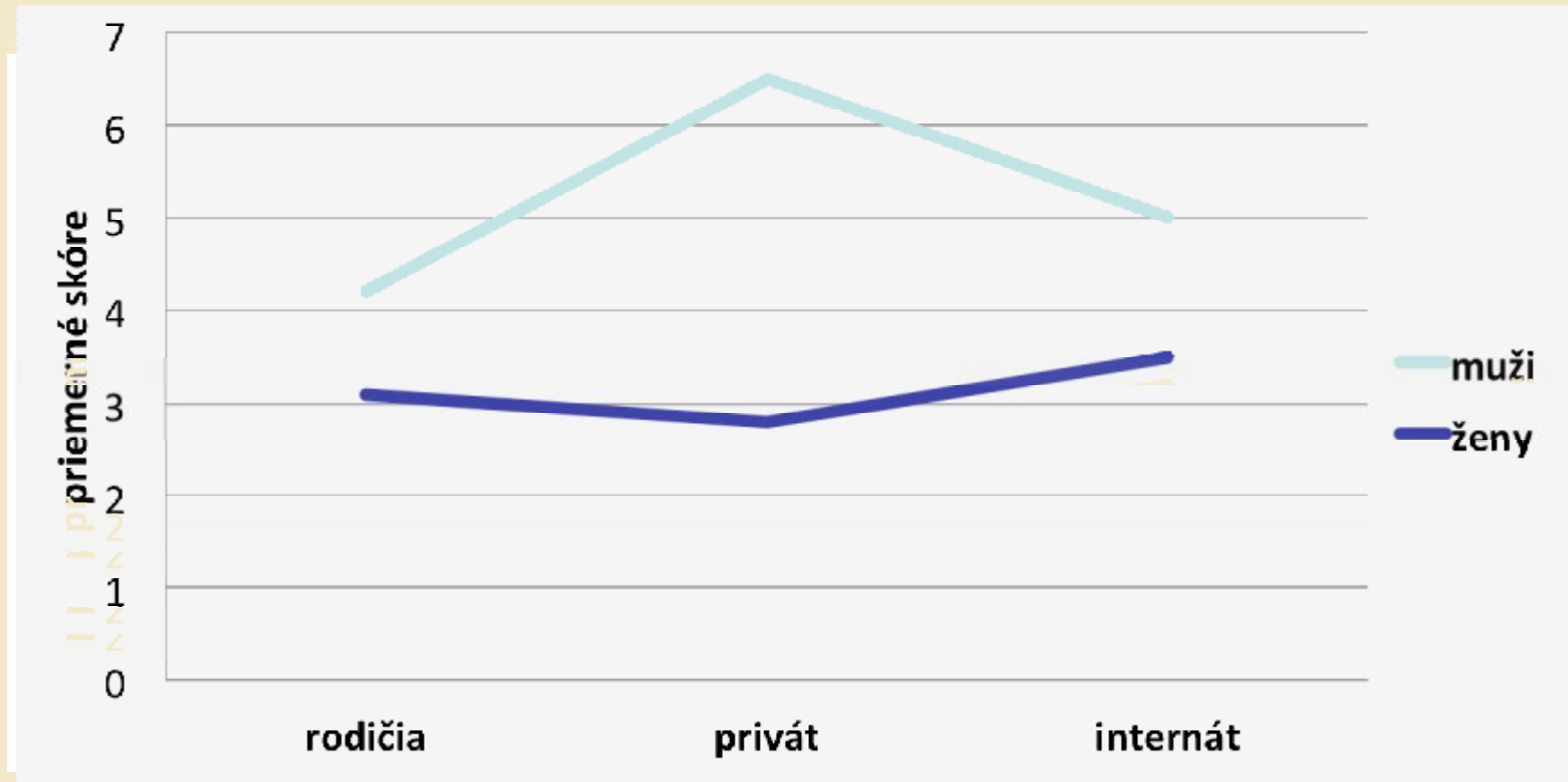
	Celá vzorka (%)	Muži (%)	Ženy (%)
Nízka úroveň rizikového pitia	75,8	64,1	78,3
Stredná úroveň rizikového pitia	18,2	28,2	15,9
Vysoká úroveň rizikového pitia	6,1	7,7	5,7

*Celkové skóre 8 nízka úroveň rizikového pitia,
8 – 15 stredná úroveň rizikového pitia;
skóre nad 16 vysoká úroveň rizikového pitia alkoholu.*

Rozdiely v konzumácii a v celkovom skóre AUDIT z hľadiska pohlavia

	Priemer muži	Priemer ženy	Medián muži	Medián ženy	Mann Whitney U test	p
Konzumácia	4,60	3,26	4,5	3	2211,5	0,001
AUDIT - CS	6,38	4,95	6	3	2321,5	0,018

Interakčný efekt pohlavia a formy bývania na ukazovateľ konzumácie alkoholu

Rozdiely v konzumácii a celkovom skóre AUDIT z hľadiska existencie a trvania partnerského vzťahu

	Priemer 1. skup.	Priemer 2. skup	Priemer 3. skup	Medián 1. skup	Medián 2. skup	Medián 3. skup	Kruskal-Wallis test	p
Konzumácia	5,10	3,43	3,45	5	3	3	14,42	0,001
AUDIT- CS	8,31	4,60	5,43	6	3,5	4	7,067	0,029

1.skup. – nemajú trvalý vzťah; 2. skup. – vzťah trvajúci do 1 roka;
3. skup.- vzťah dlhší ako 1 rok

Závery

- **Študenti konzumujú alkohol častejšie a vo väčších množstvách, ako študentky**
- **Konzumácia alkoholu má tendenciu narastať, ak študenti nebývajú s rodičmi**
- **u mužov - študentov je tendencia piť viac keď bývajú na priváte oproti tomu, keď bývajú na internáte**
- **u žien – študentiek je tendencia opačná, na priváte pijú menej oproti tým, ktoré bývajú na internáte.**

Závery

- **Vysokoškoláci, ktorí majú partnerský vzťah pijú alkohol menej často a v menších množstvách oproti tým, ktorí vzťah nemajú**
- **Dĺžka vzťahu nerozhoduje – neboli zaznamenané významné rozdiely medzi skupinami so vzťahom trvajúcim do 1 roka a tým, ktorí majú vzťah dlhší ako rok**
- **Výsledky sú konzistentné so zisteniami iných autorov**

Použitá literatúra

- Adámková, T., Vondráčková, P., & Vacek, J. (2009). Užívání alkoholu u vysokoškolských studentů. *Adiktologie*, 9, 96–103.
- Babor T. F., Higgins-Biddle J. C., Saunders J. B., & Monteiro M. G. (2001). *The Alcohol Use Disorders Identification Test, Guidelines for Use in Primary Care, Second Edition*, Department of Mental Health and Substance Dependence, World Health Organization.
- Burešová, Z., & Vacek, J. (2012). Alkohol u studentů 1. LF UK: Prevalence užívání a související rizikové chování. *Adiktologie*, 12, 90-100.
- Csémy, L., Hrachovinová, T., & Krch, D. F. (2004). Alkohol a jiné drogy ve vysokoškolské populaci: rozsah, kontext, rizika. *Adiktologie*, 4, 124 – 135.
- Dantzer, C., Wardle, J., Fuller, R., Pampalone, S. Z., & Steptoe, A. (2007). International study of heavy drinking: Attitudes and sociodemographic factors in university students: Erratum. *Journal of American College Health*, 55(4), 245 – 245.

- Dawson, K. A., Schneider, M. A., Fletcher, P. C., Bryden, P. J. (2007). Examining gender differences in the health behaviors of Canadian university students. *The Journal of the Royal Society for the Promotion of Health* , 127(1), 38–44.
- Fleming, C.B., White, H.R., Catalano, R.F. (2010). Romantic Relationships and Substance Use in Early Adulthood: An Examination of the Influences of Relationship Type, Partner Substance Use, and Relationship Quality. *Journal of Health and Social Behavior*, 51(2), 153–167.
- Kachlík, P. (2005). Zneužívání návykových látek studenty MU v Brně. 1. Část. Alkoholizmus a drogové závislosti (*Protialkoholický obzor*), 40(4), 193–221.
- Kolibáš, E., Novotný, V., Turček, M. (2009). Skúsenosti študentov vybraných fakúlt vysokých škôl s psychoaktívnymi látkami. Alkoholizmus a drogové závislosti (*Protialkoholický obzor*), 43 (4), 221–232.
- Voekl, K. E., Frone, M. R. (2000). Predictors of substance use at school among high school students. *Journal of Educational Psychology*, 92(3), 583–92.

- Weitzman, E. R., Nelson, T. F., & Wechsler, H. (2003). Taking Up Binge Drinking in College: The Influences of Person, Social Group, and Environment. *Journal of Adolescent Health*, 32(1), 26-35.
- Orosová, O., Janovská, A., Kopuničová, Vaňová, M. (2012). Základy prevencie užívania drog a problematického používania internetu v školskej praxi. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.
- Šebeňa, R., Mikolajczyk, T., Orosová, O. (2009). Sociodemographic factors and its role in Slovak university students' alcohol use. In O. Orosova, et al. (Eds.), *Health-related behaviour among adolescents and young adults* (pp. 203–218). Košice: Equilibria.

Ďakujem za pozornosť

